

RAKENNUSLIIKKEEN RALA-LAATUSERTIFIINTI

Juho Koskela
Opinnäytetyö
Kevät 2026
Rakennusalan työnjohdon tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Rakennusalan työnjohdon tutkinto-ohjelma

Tekijä(t): Juho Koskela
Opinnäytetyön otsikko: Rakennusliikkeen RALA-laatusertifiointi
Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: kevät 2026
Sivumäärä: 24

Tässä opinnäytetyössä valmistellaan opinnäytetyön tilaaja, rakennusliike Apsilon Oy, RALA-laatusertifiointia varten. Tavoitteena oli saattaa rakennusliikkeen laadudokumentit ja laatujärjestelmä sertifiointia vaadittavalle tasolle ja tarvittaessa muokata toimintajärjestelmä sertifiointille sopivaksi. Tavoitteena oli myös selvittää RALA-laatusertifiointin arviointiperusteet ja hakuprosessiin vaadittavat toimenpiteet.

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin laatukäsitettä erityisesti rakentamisen näkökulmasta. Tutkitaan erilaisia laatuun liittyviä työkaluja sekä menetelmiä ja näistä poimittiin parhaimmat käyttöön, joita sovellettiin laatujärjestelmän päivittämisessä.

Opinnäytetyön tuloksena kehitettiin Apsilon Oy:n laatujärjestelmää, selkeytettiin työmaan kansiorakennetta sekä laadittiin laatukäsikirja yrityksen käyttöön.

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Program in Construction Management

Author(s): Juho Koskela

Title of thesis: RALA Quality Certification for Construction Company

Term and year when the thesis was submitted: spring 2026

Number of pages: 24

The purpose of this thesis is to prepare the client company, Apsilon Oy, for RALA Quality Certification. The main objective was to build quality documents and quality management system to the level needed for certification. Another objective was to find out the criteria for the RALA Quality Certification and its steps required for the application process.

This thesis explored concept of quality in construction industry. Different kind of tools for quality management were reviewed and most suitable ones were selected for the improvement of the quality system.

As the result of this project, Apsilon Oy's quality management system was developed further, the structure for the site documentation was clarified and the quality manual was created for the company.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	2
ABSTRACT	3
SISÄLLYS	4
SANASTO	5
1 JOHDANTO	6
2 APSILON OY	7
3 LAATU	8
3.1 Laatu yleisesti.....	8
3.2 Laadun kehittyminen	9
3.3 Laatujohtaminen.....	10
3.4 Laatu rakentamisessa	12
3.4.1 Toimintajärjestelmä	12
3.4.2 Tuotannonsuunnittelu työmaan laadun perustana.....	14
4 RAKENTAMISEN LAATU RALA RY	16
4.1.1 Sertifiointimenettely	17
5 LAATUJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN JA LAATUKÄSIKIRJAN LAATIMINEN	19
5.1 Laatujärjestelmän kehittäminen.....	19
5.2 Laatuksikirjan laatiminen	20
6 POHDINTA	22
LÄHTEET	23

SANASTO

Tilaaaja	Rakennushankkeen osapuoli, joka päättää hankkeen toteuttamisesta, asettaa hankkeelle tavoitteet ja vastaa rahoituksesta. Tilaaaja voi toimia myös itse rakennushankkeen rakennuttajana ja olla rakennuksen käyttäjä.
Rakennuttaja	Rakennushankkeen osapuoli, joka vastaa hankkeen läpiviennin organisoinnista. Tilaaaja voi myös toimia rakennushankkeen rakennuttajana.
RALA	RALA ry tai Rakentamisen Laatu Ry on asiantuntijaorganisaatio, joka auttaa rakentamisalan yrityksiä kehittämään ja osoittamaan laadukasta toimintaa.
Ratu	Ratu on rakennusurakoinnin työnjohtamisen työkalu työmaiden tuotannon suunnitteluun, työturvallisuussuunnitteluun ja laadunvarmistukseen.

1 JOHDANTO

RALA-laatusertifiointi todentaa rakennusliikkeen laadunhallintajärjestelmän. Sen avulla voidaan parantaa rakennusliikkeen laaduntuottoa. RALA-laatusertifikaatti on alan hanketilaajille osoitus rakennusliikkeen toiminnan tasosta. RALA-laatusertifiointi on ISO 9001-standardin avulla kehitetty sertifiointimenettely rakennusalan tarpeisiin.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää RALA-laatusertifikaattijärjestelmän arviointiperusteet, kartoittaa yrityksen nykyisen laadunhallintajärjestelmän taso ja muokata yrityksen laadunhallintajärjestelmä siten että se vastaa RALA-laatusertifiointin vaatimuksia.

Tässä opinnäytetyössä kuvataan rakentamisen laatua, RALA-laatusertifikaatin hakuprosessia ja valmistellaan tilaaja RALA-laatusertifikaattia varten. Tämän opinnäytetyön pohjalta haetaan tilaajalle, rakennusliike Apsilon Oy:lle, RALA-laatusertifikaattia.

2 APSILON OY

Apsilon Oy on perustettu liiketoimintakaupan myötä vuonna 2017. Apsilon Oy toteuttaa monipuolisesti uudis- ja peruskorjausurakointi kohteita eri tilaajille. Yhtiössä kehitetään sopimusurakointia sekä neuvottelu-urakointia, jotta loppukäyttäjille ja sopimuskumppaneille voidaan tarjota kustannustehokas ja laadukas ratkaisu. KVR-hankkeina Apsilon Oy on toteuttanut mm. päiväkoteja, kouluja ja hoivaviloja. Kaikki rakennettavat ja peruskorjattavat kohteet toteutetaan vastaamaan palveluntarjoajan erityistoiveita ja vaatimuksia. Toimialueena Apsilon Oy:llä on koko Suomi. (1.)

Apsilon Oy:itä löytyy jo RALA-pätevyys. Rakennusliikkeen oma laatujärjestelmä on kuvattu laatujärjestelmän menettelyohjeissa. Tämä laatujärjestelmän kuvaus toimii pohjana RALA-laatusertifikaatti hakemukselle. Tätä laatujärjestelmää jalostetaan sertifiointille sopivaksi ja kehitetään jatkossakin palvelemaan laadullista tekemistä.

3 LAATU

Laadulla tarkoitetaan yleensä jonkun tuotteen tai prosessin hyviä ominaisuuksia. Jokin tuote voidaan esimerkiksi kokea erittäin hyvän tuntoiseksi tai kestäväksi ja näin ollen sitä kuvataan laadukkaaksi. Myös se, miltä tuote näyttää ulkoisesti ja miten se toimii, vaikuttaa siihen koetaanko tuote laadukkaaksi vai ei. Laatu on siis käsite, jonka käyttäjä kokemukseräisesti määrittää eri tuotteesta.

3.1 Laatu yleisesti

Laadun määrittämiselle on monta tapaa. Se voidaan esimerkiksi jakaa tuotteen, palvelun tai prosessin laatuun. Lopputuotteen laadun osatekijöitä ovat muun muassa suunnittelun laatu, valmistuksen laatu, ympäristökeskeinen laatu sekä asiakkaan havaitsema suhteellinen laatu. (2, s. 7.)

Suunnittelun laadulla tarkoitetaan sitä, miten tietty tuote on kaavailtu täyttämään sille asetetut odotukset, kun taas valmistuksen laadulla tarkoitetaan sitä, miten hyvin se vastaa sille suunnittelussa asetettuja vaatimuksia. Ympäristökeskeisellä laadulla tarkoitetaan muiden sidosryhmien kuin asiakkaan asettamia vaatimuksia tuotteelle ja yritykselle, kuten tuotteen turvallisuus ja sisäilmaluokitus. Asiakkaan havaitsemalla suhteellinen laatu tarkoittaa tuotteen laadun suhdetta ennakoita odotettuun laatuun. (2, s. 7.)

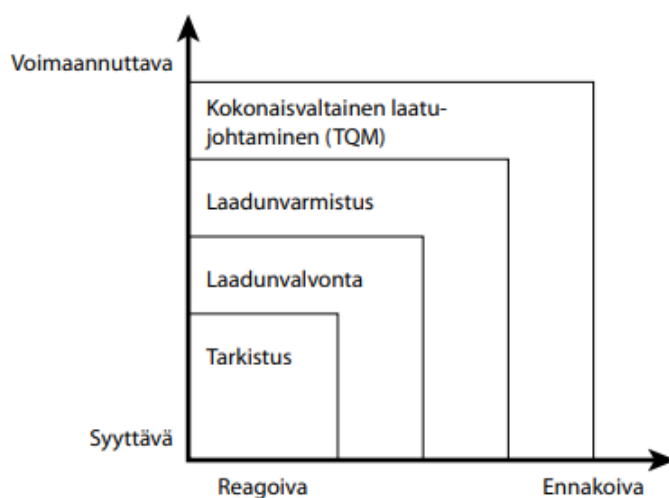
Asiakkuuden kautta pystytään kuvaamaan toiminnan laatua. Toiminnan laatua voidaan myös kuvata organisaatioiden sisällä eri prosessien, tekijöiden ja työvaiheiden välillä. Kun yrityksen sisäisiä tarpeita tyydytetään ja yrityksen tehokkuutta parannetaan, on toiminnan laatu keskeisessä asemassa. (2, s. 7.)

Laatuajattelua nykyrakentamisessa sovelletaan tuotteen käyttäjistä aina eri työvaiheisiin. Laatu tuotannon resursseissa, rakenteissa ja ohjauksessa mahdollistavat laadukkaan toiminnan, joka lisää asiakastyytyväisyyttä. (2, s. 7.)

3.2 Laadun kehittyminen

Laatua on kehitetty jo siitä asti, kun ensimmäiset työkalut ja tarve-esineet on tehty. Laadun tarkkailusta tuli systemaattista, kun tuotteita aloitettiin kehittämään teollisesti ja aluksi keskityttiin tarkkailemaan valmiiden tuotteiden laatua. Tämä ei kannattavaa taloudellisesti, joten siirryttiin ennakoivaan laadun varmistukseen. 1950 – luvulla kehittyi laatujohtaminen W.E Demingin ja J. Juranin johdolla. Laatuajattelu kehittyi tämän ansiosta nopeasti. 1960-luvulla yleistyi tapa kuvata laatua prosessien kautta. Tämän avulla parannettiin laatua kehittämällä uusia menetelmiä sekä organisaatioita kustannustehokkaasti. (2, s. 8.)

1970-luvulla laatuajattelu keskittyi enemmän prosessin hallintaan ja tuotannossa keskityttiin vain tiettyyn asiaan, joka mahdollisti tehokkaan tuotannon. 1980-luvulla kysyntä oli suurta ja valikoimaa kehitettiin koko ajan kysynnän mukaiseksi. Enää ei puhuttu pelkästään laadusta vaan myös laadunhallinnasta. Tämä käsitti kokonaisvaltaisen laadunvalvonnan, laatu kustannukset, luotettavuustekniikan ja nollavirheajattelun. Laatuajattelu sai myös filosofisia piirteitä. Merkittävin laatujohtamisen malli oli Demingin nimeen yhdistetty Total Quality Management – TQM (kuva 1). Tällä tarkoitetaan kokonaisvaltaista laatujohtamista. Se levisi laajalle ja sai ISO-9000-standardin kautta kansainvälisesti standardisoituneen aseman. (2, s. 8.)

KUVA 1. Kokonaisvaltainen laatujohtaminen (Total Quality Management – TQM) (2, s. 7.)

Suomessa laatujohtaminen tuli tutuksi suuremmissa mittakaavassa 1980-luvun loppupuolelta alkaen. Toimintamalli levisi eri yrityksiin toimialoittain. Alkuun sitä sovellettiin enemmän teollisuusalan yrityksissä ja hiljalleen se laajeni julkiselle sektorille hyvinvointipalveluiden tuottamiseen. Mikäli yrityksen toimialalla kilpailu oli voimakasta tai sillä oli ulkomaankauppaa, kehittyi laatuajattelu nopeammin. Suomessa laatu toimintaa yritysten ja teollisuuden piirissä on ohjannut ISO 9000-standardit. (2, s. 8.)

1990-luvun puolivälistä eteenpäin voimistui ajatus että, pelkästään yrityksen sisällä luotu hyvä laatu ei enää riitä. Laadun johtaminen ymmärrettiin sekä yrityksen sisäisenä kokonaisvaltaisena laatukulttuurisuutena, että yritysten välisenä laatuverkostona. Laadusta tuli kriittinen menestystekijä. Samaan aikaan yhteiskunta muuttui informaatioyhteiskunnaksi. Tälle oli ominaista erilaisten kanssakäymisen välineiden ja mahdollisuuksien lisääntyminen yhteiskunnassa. Keskeistä sanastoa 1990-luvun lopulla oli benchmarking ja verkostoituminen. Kehitys näkyi ensin konsernien sisäisen yhteistyön tiivistymisenä, mutta vähitellen se laajeni myös alihankkijoiden ja muiden kumppanien keskuuteen. Ei riittänyt, että yksikkö tuottaa laadukasta tuotetta, vaan myös kumppanien oli toimittava samoin. (2, s. 8.)

Rakentamisessa menestyminen vaatii yhteistyötä alan yrityksiltä. Menestymisen edellytyksenä on koko alan järjestäytyminen laadun parantamiseksi ja kehittämiseksi. Kehitystä tulee ohjata läpinäkyvyydellä ja laadunhallinnan kokemuksella. (2, s. 8.)

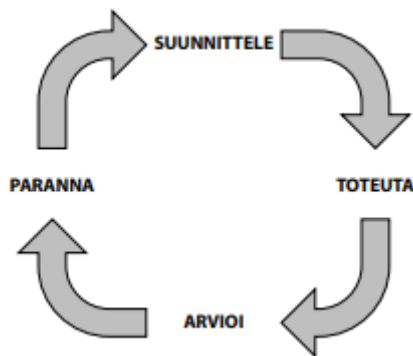
3.3 Laatujohtaminen

Kun yrityksen laadullista toimintaa johdetaan ja hallitaan strategisilla keinoin, puhutaan laatujohtamisesta. Tärkein rooli tässä johtamismallissa on yrityksen johdolla. Sen vastuualueena selvittää laadunparannuksen periaatteet henkilöstölle ja ohjattava laadunparannusprosessia. (2, s. 9.)

Laadun kehittäminen tapahtuu vaiheittain. Se edellyttää pitkäjänteisyyttä, sekä laatujohtamisen lähtökohtien ja menettelytapojen oivaltamista ja omaksumista. Laatujohtamisen tavoitteena on menestyminen pitkäjänteisesti. Sen pääpaino on

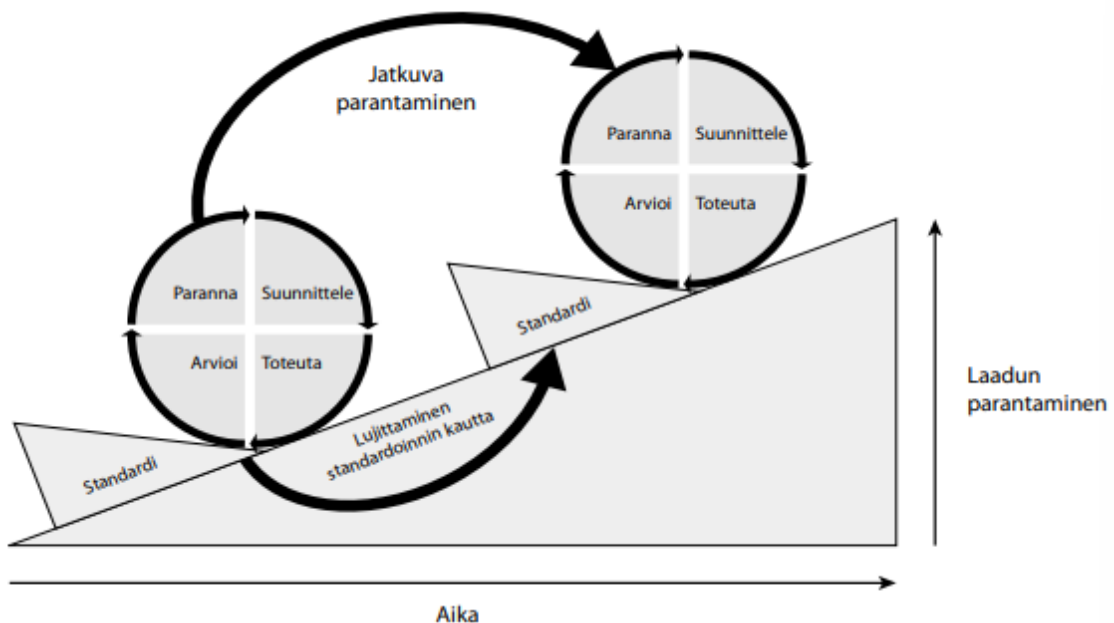
asiakkaiden toiveiden ja odotusten sekä ongelmien kartoittamisessa ja niiden ratkaisemisessa. (2, s. 9.)

Johtamisen tueksi tarvitaan erilaisia työkaluja, työn laadukkuuden varmistamiseksi. Näitä ovat esimerkiksi PDCA-laatuympyrä (kuva 2) ja jatkuvan parantamisen malli.

KUVA 2. PDCA-laatuympyrä suomennettuna (2, s. 8.)

Jatkuva parantaminen (kuva 3) on osa työelämän eri tilanteiden tulkitsemista, ongelmien tunnistamista ja parannettujen ratkaisujen soveltamista. Siinä toteutetaan PDCA-prosessia. Sitä voidaan hyvin soveltaa esimerkiksi työmaalla eri työvaiheisiin, jotka toistuvat työmaasta riippumatta. (2, s. 9.)

KUVA 3. Jatkuvan parantamisen työkalu soveltaa PDCA-laatuympyrää (2, s. 9.)

3.4 Laatu rakentamisessa

Rakentamisen laatua voidaan kuvata samalla perusajatuksella kuten laatua yleisesti. Toiset kokevat, että laadulla tarkoitetaan sitä, että työt tehdään asianmukaisesti ja tosille se tarkoittaa, että lupauksista pidetään kiinni. Toiset oppivat virheistään ja miettivät yhdessä, miten toimintaa voisi kehittää. Myös rakentamisen osalta voidaan laatu jakaa neljään osioon: suunnittelun, tuotannon, asiakkaan ja ympäristön laatuun. (2, s. 11.)

Suunnittelun laadulla tarkoitetaan sitä, miten hyvin suunnitelmat tukevat tilaajan tarpeita ja toivomuksia, sekä täyttävät viranomaisten vaatimukset. Tuotannon laadulla tarkoitetaan rakennustöiden aikataulu-, kustannus-, turvallisuus ja laatu-tavoitteiden saavuttamista. Lopputuloksen tulisi vastata asiakkaan toiveita, sekä yhteistyö hankkeen osapuolten välillä tulisi toimia. Tilaajaa tulisi tiedottaa hankkeen kulusta ja pitää lisä- ja muutostyöt hallinnassa. Ympäristökeskeinen laatu koostuu yhteiskunnan ja toimintaympäristön asettamista vaatimuksista ja odotuksista. Hankkeen lopputuotteen tulee vastata suunnitteluasiakirjojen ratkaisuja, laatuvaatimuksia, hyväksytyjä mallitöitä ja hyvää rakennustapaa. (2, s. 11.)

Rakentamisessa laatusuunnittelun tavoitteena on tehokas ja sopimuksen mukaista laatua tuottava toiminta asiakkaan tarpeet huomioiden. Projektisuunnitelmat ja tehtäväkohtaiset laatusuunnitelmat ovat osa rakennusprosessin laadunhallintajärjestelmää ja niiden avulla sovitetaan yrityksen toimintajärjestelmän tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö eri hankkeissa. (2, s. 12.)

Onnistunut laatusuunnittelu näkyy työn etenemisen tehostumisena, virheiden määrän laskuna, kustannusten pienenemisenä, työmaan tiedon kulun paranemisena eri osapuolten välillä ja vastuiden selkeytymisenä. Hyvän toimintajärjestelmä tehostaa projektisuunnitelman ja laatusuunnitelman laadintaa. (2, s. 12.)

3.4.1 Toimintajärjestelmä

Hyvä toimintajärjestelmä kuvaa toimenpiteet, organisaation ja sen vastuut sekä dokumentit, joilla yrityksen laatu varmistetaan. Työmaan laadun takaamiseksi

rakennusliike tarvitsee toimintajärjestelmän lisäksi hankekohtaisen projektisuunnitelman sekä tehtäväkohtaiset laatusuunnitelmat. (2, s. 12.)

Toimintajärjestelmästä voidaan puhua myös johtamisjärjestelmänä. Sillä tarkoitetaan sovittujen menetelmien kokonaisuutta, joka tukee yrityksen johtamista ja auttaa saavuttamaan toiminnalle asetetut tavoitteet. Toimintajärjestelmä voi koostua esimerkiksi yrityksen laatu-, ympäristö- ja työturvallisuusjärjestelmistä. Toimintajärjestelmässä kuvataan yrityksen toimintaan liittyvät prosessit, periaatteet, suoriutumisen arviointiin käytettävät mittarit sekä jatkuvan parantamisen näkökulmat. Sen avulla tunnistetaan organisaation tärkeät sidosryhmät ja niiden tarpeet. Toimivan järjestelmän avulla saadaan lisättyä asiakkaiden luottamusta ja kehitettyä sopimusten sekä tehtävien hallintaa. Dokumentoinnin tuloksena on toiminnan haasteiden tunnistaminen nopeammin ja niihin reagointi. Hyvän toimintajärjestelmän tavoitteena on jatkuvasti kehittää laadullista tekemistä. Tämän edellytyksenä on riittävä ennakkosuunnittelu, systemaattinen ja säännöllinen tekeminen, asiallinen dokumentointi sekä toimiva sisäinen viestintä. (4, s.4.)

Toimintajärjestelmä määrittää sisäisen toimintamallin yrityksessä. Tätä hyödynnetään kohteesta toiseen, huomioiden eri projektien erityistarpeet. Virheiden välttämiseksi luodaan toimintaohjeet eri prosesseille. Toiminnoista määritellään eri vaiheet ja näiden vastuuhenkilöt. Vastuuhenkilöt ovat vastuussa virheettömyydestä. Eri toiminnoista löytyy myös viittaukset ohjeisiin, mallipohjiin ja muihin dokumentteihin. Toimintajärjestelmään voidaan liittää esimerkiksi tuotannosuunnitelmien mallipohjia, sekä ohjeita niiden laadintaan eri hankkeiden välillä. Hankkeen edetessä suunnitelmia muokataan vastaamaan työmaan sen hetkistä tilannetta ja sen päätyttyä ne talletetaan ja niitä hyödynnetään uusien projektien suunnittelussa. (2, s. 12.)

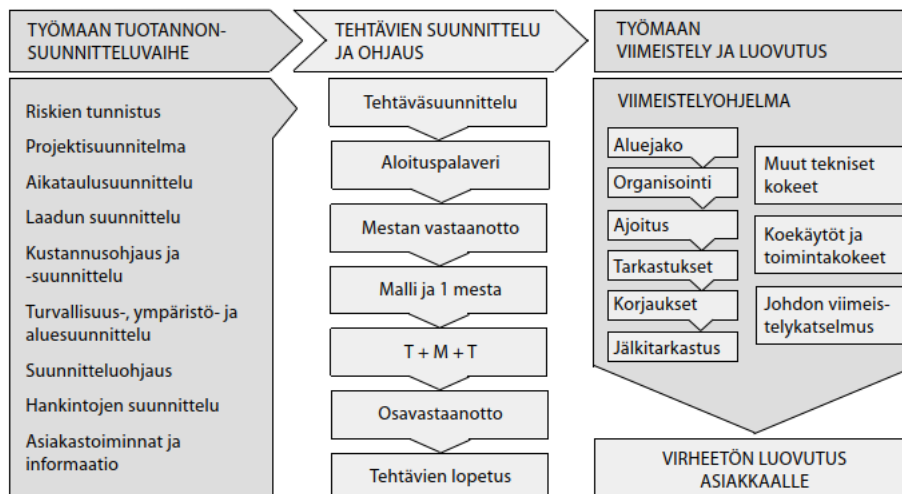
Rakennustyömaan projektisuunnitelmalla pyritään varmistamaan työmaan toimintojen hyvä taso. Se määrittää miten toimintajärjestelmän menettelytapoja hyödynnetään projektin osalta. Pääorganisaatio laatii projektisuunnitelman kuvaamaan ja dokumentoimaan työmaan johtamista. (2, s. 12)

3.4.2 Tuotannosuunnittelu työmaan laadun perustana

Rakennustuotannon laatua voidaan kuvata seuraavasti:

- aikataulu- ja kustannustavoitteiden saavuttaminen
- työn turvallisuus ja suunnitelmien mukaisuus sekä
- lopputuotteen sopimuksen mukaisuus mittatarkkuuden, pintojen laadun, ulkonäön ja toiminnallisuuden osalta. (2, s. 13.)

Tuotannosuunnittelun tarkoituksena on varmistaa asetettujen tavoitteiden ja reunaehtojen toteutuminen. Rakentamisen tuotannosuunnittelu jakautuu yritys- ja hanketason suunnitteluun. Rakennushankkeen tuotannosuunnittelu on prosessi, joka etenee systemaattisesti hankkeen suunnittelusta sen luovutukseen. Se tarkentuu mitä pidemmälle edetään. Tuotannosuunnittelua tehdään neljässä eri vaiheessa: tarjouslaskentavaiheessa, toteutusta aloitettaessa, ennen työmaan yksittäisen tehtävän aloittamista ja ongelmien ratkaisemisessa työn aikana. Tuotannosuunnittelu hankkeen eri vaiheissa on esitetty kuvassa 4. (2, s. 13.)

KUVA 4. Tuotannosuunnittelu hankkeen eri vaiheissa (2, s. 13.)

Kun tuotannosuunnittelu käynnistyy, käydään rakennusprojekti ensin läpi rakennettavuuden näkökulmasta ja tarpeen mukaan suunnitelmia tarkennetaan.

Häiriöiden ja poikkeamien poistamiseksi työmaatoimintaa ja -olosuhteita ohjataan suunnitellusti. Potentiaaliset ongelmat hävitetään poistamalla niiden aiheuttajat. Ongelmiin varaudutaan etsimällä vaihtoehtoisia menetelmiä. Työmaan organisaatio, vastuut ohjauksesta ja laadunvarmistuksesta suunnitellaan siten, että poikkeamat havaitaan ajoissa ja niin, että niihin ehditään puuttua. (2, s. 13.)

Viimeistely- ja luovutusvaihe on oma vaiheensa nykyrakentamisessa. Rakentamisen laadun kannalta yksi kriittisimmistä vaiheista on luovutusvaihe. Tärkeitä laadunvarmistustoimenpiteitä ovat itselleluovutus, toimintakokeet ja niiden säädöt, käytön opastus sekä luovutusasiakirjojen kokoaminen. Itselleluovutus, eli urakoitsijan oman työn vastaanottotarkistus on osa koko kohteen luovutusprosessia ja laadunvarmistusta. Tavoitteena on virheettömän tuotteen luovutus tilaajalle. (2, s. 13.)

4 RAKENTAMISEN LAATU RALA RY

Rakentamisen Laatu RALA ry palveluiden tehtävänä on edistää rakentamisen laatua, yhteistyötä sekä terveen kilpailun edellytyksiä. Se on puolueeton ja läpinäkyvä asiantuntijaorganisaatio, jonka tavoitteena on olla Suomen johtava rakentamisen laadun asiantuntija. RALA ry perustettiin 1997, ja sen taustalla on 17 kiinteistö- ja rakennusalan järjestöä. RALA ry kerää, analysoi ja julkaisee luotettavaa tietoa alan yritysten laadukkaasta ja vastuullisesta toiminnasta. Tilaajat ja loppukäyttäjät saavat tästä tärkeää tietoa rakennusalan yritysten laaduntuottokyvystä ja toiminnan tasosta. (3.)

4.1 RALA-laatusertifiointi

RALA-sertifiointi on suomalaisten erityistarpeisiin kehitetty sertifiointimenettely, jota voi hakea rakennusalla toimivat rakennus-, suunnittelu- ja konsultointiyritykset. Sertifiointi kohdistuu yhteen tai useampaan johtamisjärjestelmä alueeseen, joita ovat: laatu-, ympäristö-, turvallisuus- ja kosteudenhallintasertifiointi. Tässä opinnäytetyössä tutkitaan ja paneudutaan RALA-laatusertifiointiin rakennusliikkeen näkökulmasta. (5.)

RALA-laatujärjestelmäsertifiointi pohjautuu ISO 9001-standardiin ja on suomalaisen rakennusalan erityistarpeisiin suunniteltu puolueeton arviointi- ja hyväksyntämenettely. Sen avulla parannetaan yrityksen laaduntuottokykyä järjestelmällisesti ja kokonaisvaltaisesti. Rakennusalan tilaajille se on osoitus korkeaa laatua tuottavasta rakennusliikkeestä. Laatusertifiointia varten on saatavilla arviointiperusteet ja näyttövaatimukset, joita pystyy tarkistelemaan ennen prosessin aloitusta. Hakuprosessi käynnistyy itsearviointilla, jossa arvioidaan yrityksenä omaa toimintaa vaadituilla osa-alueilla. Itsearviointi suoritetaan RALAn asiointipalvelussa. (6.)

Sertifiointi on hinnoiteltu yrityksen liikevaihdon perusteella. Vuosimaksu määräytyy viimeisimmän vahvistetun tilikauden liikevaihdon mukaisesti. Lisäksi yrityksen maksavat arvioinnista siihen kuluneen ajan perusteella. (7.)

Yrityksen liikevaihto	Vuosimaksu 1. myönnetty sertifikaatti
< 1 milj.	490 €
< 4 milj.	850 €
< 8 milj.	1 250 €
< 20 milj.	1 780 €
< 50 milj.	3 100 €
> 50 milj.	3 600 €
> 100 milj.	5 350 €

KUVA 5. RALA-sertifioinnin vuosimaksun muodostuminen. (7.)

4.1.1 Sertifiointimenettely

RALA-laatusertifioinnin menettelyn vaiheet on kuvattu Rakentamisen Laatu RALA Ry:n verkkosivuilla seuraavasti: (8.)

1. Yrityksen oman toiminnan kehittäminen, menettelyjen kuvaaminen ja toiminnan vaikutusten tunnistaminen.
2. Arviointiperusteisiin tutustuminen ja itsearviointi
3. Sertifiointihakemuksen ja itsearvioinnin toimittaminen RALAAan
4. Hakemuksen käsittely ja arvioinnista sopiminen
5. Ensiarviointi
6. Sertifikaatin myöntäminen tai epääminen
7. Seuranta-arvioinnit

Sertifiointihakemus tehdään RALAn omassa asiointijärjestelmässä. Hakemukseen liittyvässä itsearvioinnissa hakija täydentää jokaisen sertifiointin vaatimuksen kohdalle lyhyen perustelun, miten vaatimukset täyttyvät yrityksen

toiminnassa. Hakemukseen liitetään lisäksi kuvaus haettavasta johtamisjärjestelmästä. RALA-laatusertifiointia haettaessa johtamisjärjestelmänä toimii laatukäsikirja tai muu vastaava kuvaus yrityksen laatujohtamisjärjestelmästä. Yritys voi hakea RALA-sertifiointia, kun se mielestään täyttää arviointiperusteiden asettamat vaatimukset. Arviointia varten RALA valitsee yritykselle arvioijan, joka tutustuu hakemukseen, ottaa yhteyttä sertifiointia hakevaan yritykseen ja sopii arvioinnille ajankohdan sekä ohjeistaa mahdollisesti tarvittavan lisäaineiston toimittamisesta. (8.)

Ensiarvioinnissa käydään läpi kaikkien sertifiointiin liittyvien perusteiden täyttyminen. Arviointi tehdään yrityksen päätoimipaikassa ja mikäli yritys haluaa liittää sertifiointiin piiriin myös sivutoimipaikkoja, arvioidaan nämä myös. Mikäli yritys hakee sertifiointia useammille toimialoille, arvioidaan jokaiseen toimialaan liittyvä projekti tai työmaa. Jos arvioija toteaa poikkeamia arvioinnissa, sovitaan niistä korjaustoimenpiteet ja aikataulu korjauksille. Yritys tekee korjaavat toimenpiteet ja toimittaa poikkeamaraportin arvioijalle kolmen kuukauden kuluessa. Kun korjaavat toimenpiteet on hyväksytty, pääarvioija toimittaa arviointiraportin RALAn lautakunnalle. Mikäli havaitaan vakavia poikkeamia ensi- tai seuranta-arvioinnissa, voidaan RALA-arviointilautakunnan päätöksellä suorittaa uusinta-arviointi. Uusinta-arvioinnin tavoitteena on osoittaa, että yrityksen toimintatavat täyttävät asetetut vaatimukset korjaustoimenpiteiden jälkeen. (8.)

Päätös sertifiointiin myöntämisestä tehdään RALA-arviointilautakunnan toimesta. Sertifikaatti myönnetään vuodeksi kerrallaan ja sen voimassa oloa jatketaan vuosittain seuranta-arvioinnilla. Tämän tarkoituksena on varmistaa, että yritys täyttää jatkossakin sertifiointivaatimukset. (8.)

5 LAATUJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN JA LAATUKÄSIKIRJAN LAATIMINEN

Tämän opinnäytetyön aikana kehitettiin Apsilon Oy:n jo käytössä ollutta laatujärjestelmää ja luotiin laatukäsikirja yritykselle. Laatukäsikirjan avulla voidaan jatkoissa osoittaa asiakkaille laadukkaan toiminnan periaatteet. Se on myös ohje nuora omalle henkilökunnalle ja sisältää yrityksen laadulliset tavoitteet ja vaatimukset. Laatukäsikirjan toteuttamiseen hyödynnettiin tässäkin opinnäytetyössä läpi käytyjä laadullisia periaatteita ja toimintoja sekä perehdyttiin syvemmin rakennusalan laadulliseen kirjallisuuteen.

5.1 Laatujärjestelmän kehittäminen

Laatujärjestelmän kehittäminen aloitettiin tarkastelemalla nykyisen laatujärjestelmän tasoa yhdessä yrityksen johdon kanssa ja selvittämällä sen kehityskohtia. Hyvin nopeasti huomattiin, että kehitystarpeita ja päätettiin yhdessä yrityksen johdon kanssa rakentaa uusi rakenne laatujärjestelmälle. Tämä uusi rakenne luotiin käyttämällä hyväksi tässä opinnäytetyössä tutkittuja laadullisia asioita ja menetelmiä sekä hyödynnettiin alan laatukirjallisuutta ja standardeja.

Laatujärjestelmän rakenne selkeytettiin kuvan 6. mukaiseksi. Laatukäsikirja toimii tämän laatujärjestelmän niin sanottuna oppaana, jossa avataan mm. yrityksen laatupolitiikkaa, arvoja ja tavoitteita. Lisäksi siinä kuvataan yritykselle tärkeät laadulliset prosessit ja toiminnot. Toiminta- ja menettelyohjeet käsittävät toimintaohjeita mm. työturvallisuustoimissa ja tuotannonsuunnittelussa. Näitten laatimisessa ja päivittämisessä hyödynnettiin yrityksen omia ohjeita sekä alan kirjallisuutta, oppaita ja määräyksiä. Kansiorakenne päivitettiin laatu- ja työturvallisuuskansioiden osalta. Kansiorakennetta selkeytettiin, sekä laadittiin uusia mallipohjia yhdistämällä yrityksen omia mallipohjia sekä Ratu-ohjeita. Kansiorakenne on ollut Apsilon Oy:llä aina yhdenmukainen työmaasta riippumatta. Jokaisesta työmaasta luodaan yhtenäisen kansiorakenteen mukainen kansio yrityksen pilvipalveluun.

KUVA 6. Laatujärjestelmän rakenne

5.2 Laatukäsikirjan laatiminen

Yrityksellä ei aikaisemmin ollut käytössä laatukäsikirjaa. Laatukäsikirja luotiin oppaaksi, jolla voidaan jalkauttaa yrityksen johdon asettamat laatutavoitteet, arvot ja laatupolitiikka henkilöstölle. Laatukäsikirjassa kuvataan yrityksen organisaatio ja sen vastuut. Lisäksi laatukäsikirjassa käydään tarkemmin läpi, miten prosessit voidaan laadukkaasti suorittaa. Lopussa kerrotaan yrityksen ympäristöpolitiikasta ja arvoista, työturvallisuudesta sekä laadunhallinnan työkaluista. Kuvassa 7. esitellään Apsilon Oy:n laatukäsikirjan sisällysluettelo.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
1.1 Apsilon Oy	3
2. Laatujärjestelmän rakenne	4
2.1 Soveltamisala	4
3. Organisaatio	5
3.1 Toimintaympäristön kuvaus	6
3.2 Resurssit	6
4. Laatu politiikka	7
5. Vastuu	8
5.1 Johdon vastuu	8
5.2 Työnjohdon vastuu työmailla	9
5.3 Työntekijän vastuu	9
6. Prosessien laatu	9
6.1 Viestintä	9
6.2 Suunnittelun ohjaus	10
6.3 Tarjouslaskenta	10
5.4 Sopimus	11
5.5 Hankinta	11
5.6 Tuotanto	12
5.7 Luovutus	13
5.8 Takuu	13
6. Ympäristö	13
7. Työturvallisuus	14
9. Jatkuva parantaminen	15

KUVA 7. Apsilon Oy:n laatu käsikirjan sisällysluettelo.

Laatukäsikirjan sisältö luotiin tutkimalla alan laatusertifiointiin liittyviä soveltamisohjeita, arviointikriteerejä sekä tutkimalla alan kirjallisuutta. RALA-laatusertifioinnin arviointikriteerit ja näiden täytyminen toimivat tämän asiakirjan pohjana. Sen lisäksi laadinnassa hyödynnettiin ISO 9001-standardia. ISO 9001-standardi käsittelee kansainväliset vaatimukset laadunhallintajärjestelmän sertifiointille. Tässä hyödynnettiin myös ISO 9001:2015-soveltamisohjeita. Näiden avulla saatiin luotua mielestäni erittäin toimiva kokonaisuus, joka varmasti parantaa yrityksen laaduntuottokykyä ja toimii RALA-laatusertifioinnin perustana. (9.;10.;11.)

6 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön päätarkoituksena oli kehittää Apsilon Oy:n laatujärjestelmää RALA-laatusertifiointia varten sekä selvittää RALA-laatusertifiointin vaatimukset. RALA-laatusertifiointin vaatimuksien perusteella luotiin yritykselle käyttöön oma laatukäsikirja. Sen luomiseen hyödynnettiin standardeja, rakennusalan kirjallisuutta, ohjeita, oppaita sekä Apsilon Oy:n omia laatudokumentteja ja menettelyohjeita. Laatukäsikirja viimeisteltiin yhdessä yrityksen johdon kanssa ja laatujärjestelmän rakenne luotiin selkeämmäksi sekä uudistettiin kansiorakenne. Teoria osuudessa tutkittiin rakentamisen laatua, RALA-laatusertifiointin vaatimuksia ja arviointikriteerejä.

Laatukäsikirjasta ja laatujärjestelmästä sekä ISO 9001-standardiin pohjautuvasta laadunhallintajärjestelmästä on tehty useita opinnäytetöitä ja muita julkisia tutkimuksia, että itse laatukäsikirjan laatiminen helpottui, kun niihin pääsi tutustumaan. Laatukäsikirjan sisältö tuli kuitenkin rajata yrityksen toiminnan kannalta olennaisiin ja tärkeisiin asioihin. Tässä sain tehdä yhteistyötä yrityksen johdon sekä muun henkilökunnan kanssa.

Opinnäytetyön avulla sain reilusti lisää tärkeää tietoa ja osaamista, alan laatuun liittyen. Tällä hetkellä olen luonut itse yritykselle laadunvarmistussuunnitelmaa sekä vastannut näiden tarkastamisesta yhdessä yrityksen johdon kanssa. Olen työskennellyt yrityksessä jo aiemmin, joten yrityksen toimintatavat olivat minulle tuttuja sekä osasin keskittyä laatujärjestelmän kehittämisessä oikeisiin kohtiin.

Lopputuloksena sain mielestäni luotua yritykselle laatukäsikirjan, joka vastaa RALA-laatusertifiointin kriteerejä, sekä kehitettyä laatujärjestelmää yrityksen tarpeisiin sopivaksi.

LÄHTEET

1. Apsilon Oy. Toimintakonsepti. Hakupäivä 31.1.2025 <https://apsilon.fi/apsilon-oy-toimintakonsepti>.
2. Talonrakennusteollisuus Ry. Rakennustöidenlaatu 2017. Helsinki. Rakennustieto Oy.
3. Rakentamisen laatu RALA ry. RALA edistää rakentamisen laatua ja vastuullisuutta. Saatavissa: <https://www.rala.fi/fi/rala>. Hakupäivä 20.2.2026.
4. Rakentamisen laatu RALA ry. Rakentamisen laatuaineistoja. Opas: Millainen on hyvä toimintajärjestelmä? (2024) Saatavissa: [https://www.rala.fi/application/files/5617/1560/0884/OPAS - Hyva toimintajarjestelma.pdf](https://www.rala.fi/application/files/5617/1560/0884/OPAS_-_Hyva_toimintajarjestelma.pdf). Hakupäivä 17.3.2026.
5. Rakentamisen laatu RALA ry. RALA-sertifiointilla kehität ja osoitat yrityksesi toiminnan laatua. Saatavissa: <https://www.rala.fi/fi/palvelut/rala-sertifiointi>. Hakupäivä 24.1.2026.
6. Rakentamisen laatu RALA ry. Laatujärjestelmän RALA-sertifiointi. Saatavissa: <https://www.rala.fi/fi/palvelut/rala-sertifiointi/laatusertifiointi>. Hakupäivä 17.3.2026.
7. Rakentamisen laatu RALA ry. Hinnasto 2025–2026. Saatavissa: <https://www.rala.fi/fi/palvelut/hinnasto>. Hakupäivä: 17.3.2026.
8. Rakentamisen laatu RALA ry. RALA-sertifiointimenettely. Saatavissa: <https://www.rala.fi/fi/palvelut/rala-sertifiointi/sertifiointimenettelyn-kuvaus>. Hakupäivä: 17.3.2026.
9. SFS-EN ISO 9001 2015. Laadunhallintajärjestelmät. Vaatimukset. Helsinki: Suomen standardisoimisliitto SFS. Luettavissa: <https://online.sfs.fi/fi/index/tuotteet/SFS/CENISO/ID2/9/394310.html.stx>. Vaatii lissenssin. Luettu: 20.3.2026

10. ISO/TS 9002:2017:fi. Laadunhallintajärjestelmät. Standardin ISO 9001:2015 soveltamisohjeita. Helsinki. Suomen standardisoimisliitto SFS. Luettavissa: <https://online.sfs.fi/fi/index/tuotteet/SFS/ISO/ID5/9/620717.html.stx>. Vaatii lisenssin. Luettu: 22.3.2026
11. Rakentamisen Laatu RALA ry. RALA-laatusertifikaatti, arviointiperusteet 12.9.2024. Saatavissa: https://www.rala.fi/application/files/2817/2769/0732/RALA-laatusertifikaatti_arviointiperusteet.pdf. Hakupäivä: 22.3.2026.